

vzljubili likovni medij in tudi dosegli nekaj.

Med zadnjimi nagrajenci so Nehrujevo zlato medaljo prejeli iz Jugoslavije: Barbara Pibernik, Marija Pibernik, obe iz Kranja, Snežana Vukšanović, Željka Karanitić, Ivana Žikelič, Suzana Davčeva, Vesna Krstevska, Suzana Dalipova, Karolina Ivanovska. Upadljivo je dvojje: veliko število jugoslovanskih nagrajenk in pa dejstvo, da nobeden med njimi ni fant. Naključje? Verjetno, kajti nagrajenci iz drugih dežel, na primer iz Indije, Avstralije, Češkoslovaške, iz Bangladeša, Grčije, Nigerije, Poljske in drugod, so obojega spola. Pri izbiri za nagrajence žirija ni imela lahkega dela, sklepati bi se dalo, da so pri žiriji za leposlovna dela imeli verjetno lažje delo, medtem ko je presojanje likovnih najboljših del včasih resnično izjemno težko, po kakovosti si mnoga dela stojijo dokaj blizu. Ponekod pa se pri risbah vendarle razvidi, da je tudi učiteljeva roka bila posredi — tako dejanje nikakor ne more biti v prid risarskemu dosežku. Več velja še tako preprosta, a spontana likovna poteza iz otroškega sveta, naj si je po mnenju odraslih »nepopolna«, »potrebna« korektur. Verjetno bi lahko žirija tu izostrila stališče, vendar pa gre za učiteljsko poseganje le v malem številu primerov. Spontana otroška risba pa je poetično doživetje skozi otroški svet in njegove zmogljivosti. Shankarjevo mednarodno tekmovanje jim daje polno veljavo.

Igor Gedrih

IZ FRANCIJE

Ulisse, Alice, O! Hisse! (Odisej, Ališa, o! pridrvita!) je naslov razstave mladinskih knjig, ki jo je priredil kulturni center »Georges Pompidou«

v Parizu. Naslov so izbrali otroci med več predloženimi. V kletnih prostorih kulturnega centra, imenovanega tudi Beaubourg po pariški četrti, v kateri je zgrajen, je razstavljenih več kot petsto knjig pod geslom »l'Enfant, l'Aventure et le Livre« (otrok, pustolovščina in knjiga). Organizatorja razstave sta knjižnica (Bibliothèque publique d'information) in ustanova La Joie par les livres. Pojem avanture je široko interpretiran. Prireditelji razstave so mnenja, da je za otroka avantura že pot iz domače hiše v življenje, prilagajanje okolici in tovarišiji, iskanje lastnega mesta v svetu in boj za uveljavljanje svoje osebnosti, vse to ob klasični pustolovščini, ki jo najdemo v robinzonadah, v življenju kavbojev, traperjev, iskalcev zlata, v anticipaciji in fiktivni znanosti, pa tudi v domišljiji in fantastiki. Tako je mogoče na razstavi najti stare Perraultove pravljice in modernjšega kralja Babarja, Don Kihota in Julesa Verna, Aleksandra Dumasa in Wellsa, Pinoccchia in Malega princa, Petra Pana in Nielsa Holgersona.

Sestava razstave in animacija sta nadvse originalni. Od otroka zahtevata aktivno udeležbo, iniciativo in ustrezno duhovno iskričnost ter iznajdljivost. Pri vходу otrok dobi »ključ«, to se pravi napotila, po katerih naj odkriva razstavo tako, kot da bi bral knjigo, stran za stranjo.

Sredi razstavišča je okrogla tribuna, naokrog pa sedeži in razmetane blazine. Vsak dan potekajo debate med mladino in avtorji, slikarji, ilustratorji, kritiki mladinske knjige vsak dan po več ur pripovedujejo pravljice — ljudske, fantastične, realistične, iz starih in sodobnih časov. In da ne bi zmanjkalo pripovedovalcev, se lahko prikladi vsakdo, ki želi. Organizatorji so le določili čas po programu. Priglasilo se je veliko babic in tet z ljudskimi pravljicami iz raznih francoskih pokrajin ali s ta-

kimi, ki so si jih same izmislile ali prikojroile.

Razstava je odprta šest mesecev. Vsako sredo, ko imajo francoski šolarji prosto (namesto prejšnjega četrтка), jim postrežejo celo z malico.

Knjigarne in knjižnice širom po Franciji so se obvezale, da bodo imele na razpolago za nakup vse razstavljene knjige. Zvest svojemu konceptu, da osrednjo, glavno razstavo dopolni z več stranskimi, center Pompidou zaporedoma organizira razstave mladinskih knjig iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, Grčije, Anglije, Združenih držav, Švedske ipd., kar je odlična priložnost za primerjavo mladinskih literatur v posameznih deželah. Ker Francija v letu 1978 proslavlja 150-letnico rojstva Julesa Verna, je več razstav posvečenih temu pisatelju avantur, znanstvene fikcije in anticipacije.

François Caradec: Histoire de la littérature enfantine en France. Paris, Albin Michel 1977. 176 str. — Bibliografija del o francoskem mladinskem slovstvu je pičla. Res da šteje nekaj dobrih monografij, večina pa je le posvečena tujim avtorjem in ne francoskim. Kar zadeva splošne ali delne pregledne ter zgodovino mladinskega slovstva in podobno, tega ni, vsaj ne za povojno mladinsko slovstvo.

Prvo zajetnejše delo, ki je obdelalo začetke francoske mladinske literature je disertacija Marie Thérèse Latzarus z naslovom *La littérature enfantine dans la deuxième Moitié du XIX siècle* (1924); drugo pa Jeana de Trigonona *Histoire de la littérature enfantine de ma Mère l'OYE au roi Babar* (Paris, Hachette, 1950). Knjigi Paula Hazarda (*Les Livres, les Enfants et les Hommes*, Flammarion 1932) in pa Isabelle Jan (*Essai sur la littérature enfantine*, Ed. ouvrières,

Paris, 1969) obdelujeta mladinsko slovstvo nasploh in ne le francosko.

Spričo te pičle žetve je napoved dela François Caradeca *Histoire de la littérature enfantine en France* izzvala interes in radovednost. Žal pa je delo popolnoma razočaralo. V knjigi je vse polno kontradikcij in je težko zaslediti, ali se avtor zavzema za mladinsko slovstvo ali je proti njemu in kaj razume pod tem terminom.

Najdemo na primer take odstavke: »Mladinska literatura je ... proizved, prilagojen kategoriji ali družbenemu sloju, ki ni sposoben uživati bolj vzvišenih oblik. To ponašanje omogoča majhnemu krogu avtorjev in založnikov, da objavljajo določeno obliko pisanja, prirejeno kot branje za otroke z določenim namenom: moralnim, političnim ali čisto preprosto komercialnim.« Ali pa: »Zgodovina mladinske književnosti je samo zaporedje raznih mod, tako minljivih, kot so mode oblačenja.« Res je v mladinski književnosti mogoče najti tudi kaj takega, napačno pa je trditi, da je mladinska književnost le to.

Vsebinsko pa se François Caradec zanaša popolnoma na obe prej citirani deli z redkimi osebnimi pomisleki ali komentarji. Tako ima predvojno mladinsko slovstvo v Caradecovi knjigi dober delež: tri četrtine, morebiti celo štiri petine, pri povojni literaturi, pri kateri je avtor prepričan samemu sebi, pa se omejuje na naštevanje nekaj knjig, ki so izšle v tem razdobju. Avtor opravičuje svoj izbor s tem, da so literarno vredna dela le tista, ki so jih napisali pisatelji, znani že iz odrasle literature. Res ekspektivna trditev!

Kaj pa Claude Campagne s svojim odličnim *Adieu mes quinze ans* ali *Les enfants de la brume*? Kaj pa Yvonne Meynier in njeni *Un Lycée pas comme les autres* ali Erika des *Collines*? Kaj pa Jacqueline Held in njen *Chat de Simulambula*, Nicole

Ciravegna in njene *Le sentier sous les herbes* ali *La rue qui descend vers la mer?* in mnoge druge knjige, s katerimi se francosko mladinsko slovstvo lahko ponaša.

Najboljše poglavje Caradecovega dela je posvečeno stripu. Avtor je tukaj doma. Napisal je dobro in izčrpno monografijo o Rodolphu Topfferu, Švicarju, ki velja za začetnika stripa v francoskem jeziku.

Tako moramo žal ugotoviti, da je delo François Caradeca komercialno izkoristilo pomanjkanje slehernega modernega pregleda francoskega sodobnega mladinskega slovstva in da je s svojim naslovom zapeljalo bralce, razočaralo pa vse strokovnjake.

Bibliografija novejših del o mladinski književnosti

Bettelheim Bruno. *Psychanalyse des contes de fées.* - Paris : Lafont.

Colas Cecile. *Leurs livres.* - Paris : Collin.

Decaunes Luc. *Clefs pour la littérature.* - Paris : Seghers.

Epin B. *Découvrir la littérature d'aujourd'hui pour les jeunes.* - Paris : Seghers.

Held Jacqueline. *L'imaginaire au pouvoir.* - Paris : Ed. ouvrières.

Rosemberg Fulvia. *La famille dans les livres pour enfants.* - Paris : Magnard.

Ponatisi: Založba Hachette je začela ponatiskovati kompletno zbirko znanih francoskih slikanic Jeana de Brunhoffa *Le Roi Babar* v originalnem formatu in z originalnimi ilustracijami.

Založba G. P. je ponatisnila pravljico znanega pesnika Paula Eluarda *Grain d'aile* v razkošni opremi in z ilustracijami Jacqueline Duhène.

Zbirka Grands romans, grands récits je začela ponatiskovati celotno delo Julesa Verna v novi opremi in z originalnimi ilustracijami prve Hetzelove izdaje.

Revija Magazine littéraire je v svoji 126. številki leta 1977 objavila skrbno študijo o življenju in delu Roberta Louisa Stevensona, avtorja *Otoka zakladov*.

Mediathèques publiques je nov naslov časopisa *Lecture et bibliothèques*. Urednik utemeljuje spremembo naslova s tem, da v modernih knjižnicah dobivajo pomembno mesto gramofonske plošče, magnetofonski trakovi, diapozitivi, kasete in podobno.

Zlata Pirnat-Cognard